

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕ - ๑๐/๒๕๕๕

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ หรือไม่

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลแพ่งสงขลาได้แย้งของบริษัท กฤษดาพานคร จำกัด (มหาชน) จำเลย รวม ๒ คำร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

คำร้องที่หนึ่ง เป็นคำร้องในคดีของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ คดีหมายเลขดำที่ ๔๓๖๘/๒๕๕๒ ระหว่างธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) โจทก์ บริษัท กฤษดาพานคร จำกัด (มหาชน) จำเลย ขอให้พิคสัญญากู้ยืม ตัวเงิน และโอนสิทธิเรียกร้อง สรุปความได้ว่า ผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยในคดี ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินไปจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมา กระทรวงการคลังออกประกาศ เรื่อง ให้ความเห็นชอบโครงการรวมกิจการระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ จัตวา และพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ จัตวา ต่อมา บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ ฯ ทำหนังสือโอนทรัพย์สินและหนี้สินทั้งหมดของบริษัท ฯ ให้ธนาคารสหธนาคาร ฯ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๒ ทำให้หนี้สินที่ผู้ร้องมีต่อบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ ฯ ตกแก่ธนาคารสหธนาคาร ฯ โดยเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ ธนาคารสหธนาคาร ฯ จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็นธนาคารไทยธนาคาร ฯ ซึ่งเป็นโจทก์ในคดีนี้ เมื่อผู้ร้องผิคนัดในการชำระหนี้ โจทก์จึงฟ้องต่อศาลให้ผู้ร้องชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ ๒๕,๑๒๑,๖๔๓.๘๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น

คำร้องที่สอง เป็นคำร้องในคดีของศาลแพ่ง คดีหมายเลขดำที่ ฐ ๐๐๕๕๒/๒๕๕๓ ระหว่าง ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) โจทก์ บริษัท กฤษดามหานคร จำกัด (มหาชน) จำเลย ที่ ๑ นายก่อเกียรติ กฤษดาชานนท์ ที่ ๒ นางประนอม แสงสุวรรณเมฆา ที่ ๓ และนายธนเศรษฐ์ สิงคาลวณิช ที่ ๔ ขอลาผิดตัวสัญญาใช้เงิน และคำประกัน ตามคำฟ้องของโจทก์ ผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลย ที่ ๑ ในคดีได้ออกตัวสัญญาใช้เงินเลขที่ ๐๐๑๑/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๓๕ สัญญาว่าจะใช้เงินให้แก่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ไอเอฟซีที ไฟแนนซ์ จำกัด (มหาชน) ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อทวงถาม โดยยินยอมให้ดอกเบี่ยอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี และชำระดอกเบี้ยทุกสิ้นเดือน ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ กระทรวงการคลังออกประกาศ เรื่อง ให้ความเห็นชอบโครงการรวมกิจการระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท (รวมบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ไอเอฟซีที ไฟแนนซ์ จำกัด (มหาชน)) โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ มาตรา ๖๗ จัตวา และพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ จัตวา ต่อมา บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ไอเอฟซีที ฯ โอนสิทธิและหนี้สินของตนให้แก่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ ฯ และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ ฯ โอนสิทธิและหนี้สินทั้งหมดของบริษัท ฯ ให้ธนาคารสหธนาคาร ฯ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้หนี้สินที่ผู้ร้องมีต่อบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ไอเอฟซีที ฯ ตกแก่ธนาคารสหธนาคาร ฯ โดยเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ธนาคารสหธนาคาร ฯ จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็นธนาคารไทยธนาคาร ฯ ซึ่งเป็นโจทก์ในคดีนี้ โจทก์จึงเป็นผู้ทรงได้รับตัวสัญญาใช้เงินฉบับดังกล่าวโดยการสั้กหลัง และโดยการได้รับโอนสิทธิและหนี้สินตามประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าว เมื่อครบกำหนดชำระหนี้ จำเลยทั้งสี่เพิกเฉย โจทก์จึงฟ้องให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันชำระหนี้ ๓๕,๕๘๐,๑๓๗.๐๑ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น

บริษัท กฤษดามหานคร จำกัด (มหาชน) ผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยในคดีของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ และศาลแพ่งยื่นคำให้การทั้งสองคดีทำนองเดียวกันว่า ผู้ร้องทำสัญญากู้เงินจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ ฯ ตามฟ้องในคำร้องที่หนึ่งจริง และผู้ร้องได้ออกตัวสัญญาใช้เงินแก่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ไอเอฟซีที ฯ ตามฟ้องในคำร้องที่สองจริง แต่โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องผู้ร้องได้ เพราะการที่พระราชกำหนด

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น “มาตรา ๓ ทวิ พระราชบัญญัตินี้ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” ผู้ร้องเห็นว่า คำว่า “พระราชบัญญัตินี้” ตามมาตรา ๓ ทวิ หมายถึง พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มิใช่ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายอีกฉบับ ดังนั้น พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ฯ จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจงทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย” เพราะพระราชกำหนดนี้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ แต่พระราชกำหนดไม่ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เท่ากับว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มิได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่อย่างใด

นอกจากนี้ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ให้ความเห็นชอบโครงการรวมกิจการระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ จัตวา เป็นอันใช้บังคับมิได้ด้วย เพราะไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจออกประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าว รวมทั้งมิได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจออกประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพไว้แต่อย่างใด ทั้งที่เป็นกฎหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้ในมาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง ดังนั้น ประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ร้องทั้งสองคำร้องเป็นบุคคลคนเดียวกัน และที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นอย่างเดียวกัน จึงให้รวมการพิจารณาเข้าด้วยกัน

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัย มี ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓ ที่เพิ่มความในมาตรา ๓ ทวิ นั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ให้ความเห็นชอบโครงการรวมกิจการระหว่าง ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ หรือไม่

ในประเด็นที่หนึ่ง ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ๔ มาตรา ๓ ที่บัญญัติว่า “มาตรา ๓ ทวิ พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” คำว่า “พระราชบัญญัตินี้” ไม่ได้หมายความรวมถึงพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ๔ ฉบับที่ใช้บังคับในคดีของผู้ร้อง จึงเท่ากับว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ๔ ไม่ได้ระบอบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ๔ ฉบับนี้ ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการและประกอบอาชีพแต่อย่างใด พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ๔ ดังกล่าว จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

พิเคราะห์แล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า

“การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบอบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”

และมาตรา ๓๓๕ (๑) บัญญัติว่า “มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ แต่เมื่อมีการตรากฎหมายในเรื่องดังกล่าวขึ้นใหม่ หรือมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว การดำเนินการนั้นต้องเป็นไปตามมาตรา ๒๕ ทั้งนี้ให้นำไปใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”

หมายความว่า มาตรา ๓๓๕ (๑) เป็นบทเฉพาะกาลที่เป็นข้อยกเว้นไม่ต้องนำมาตรา ๒๕ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับกฎหมายที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐) หรือที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แต่ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง กล่าวคือ ต้องระบубทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แม้จะเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ แต่เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ จึงเข้าข้อยกเว้นของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓๕ (๑) ให้กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับต่อไปได้ โดยไม่ต้องอ้างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

ดังนั้น เมื่อมีการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ในภายหลังที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ จึงต้องระบубทบัญญัติที่ให้อำนาจในการตราพระราชกำหนด ฯ โดยมาตรา ๓ บัญญัติว่า ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งมาตรา ๓ ทวิ บัญญัติว่า “พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” เท่ากับว่า พระราชกำหนดฉบับนี้เป็นกฎหมายที่บัญญัติให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๓๓๕ (๑) กำหนดไว้แล้ว

สำหรับประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า คำว่า “พระราชบัญญัตินี้” ไม่หมายความรวมถึงพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ซึ่งทำให้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้จำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง นั้น พิจารณาแล้ว เห็นว่า ชื่อของ

พระราชกำหนด ฯ บ่งชี้ว่า พระราชกำหนดฉบับนี้เป็นกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ หมายถึงให้นำข้อความที่แก้ไขเพิ่มเติมเข้าไปใส่ไว้ในพระราชบัญญัติฉบับที่แก้ไข ดังนั้น จึงเป็นการถูกต้องที่ใช้คำว่า “พระราชบัญญัตินี้” เพราะมิใช่เป็นการตรากฎหมายขึ้นใหม่ แต่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายซึ่งเท่ากับว่า สารของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ นี้จะไปปรากฏในพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ดังนั้น ความหมายของคำว่า “พระราชบัญญัตินี้” จึงหมายความรวมถึงพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ด้วย

ประเด็นที่สอง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ให้ความเห็นชอบโครงการรวมกิจการระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒ ว่า ประกาศกระทรวงการคลังเป็นประกาศของฝ่ายบริหาร ที่มีได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย

เมื่อเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ให้ความเห็นชอบโครงการรวมกิจการระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ หรือไม่อีก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓ ที่เพิ่มความ เป็นมาตรา ๓ ทวิ นั้นไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ